

Karvian kunta,
Tekninen lautakunta,
Kylä-Karviantie 17,
39930 Karvia
karvia@karvia.fi

Viite

Lausuntopyyntö 29.9.2025

Aihe

Karvia, Karvianjärven ranta-asetemakaavan muutos, luonnos

Karvian kunta on pyytänyt Satakunnan Museon lausuntoa Karvianjärven ranta-asetemakaavasta. Kaavoitustyö on käynnistetty maanomistajien aloitteesta. Kaavan tavoitteena on laatia tilojen (230-411-4-188, 230-411-4-148, 230-411-15-2, 230-409-1-119, 230-411-4-144, 230-40931-0, 230-403-34-0 ja 230-403-1-55) alueelle ranta-asetemakaava. Vireillä olevassa kaavassa tontit ryhmiteltäisiin uudella tavalla. Kaavoitushankkeen kohteena olevien alueiden kokonaispinta-ala on 5,3840 hehtaaria. Kaavoitettavilla tonteilla ei ole olemassa olevaa rakennuskantaa yhtä rantasaunaa lukuun ottamatta.

Alueella on voimassa Satakunnan vaihemaakuntakaava 2 (2019), jossa Karvianjärven länsiranta on osoitettu maakunnallisesti merkittäväksi maisema-alueeksi, *Karvian kulttuurimaisema*. Karvianjärven itärannalla sijaitsee valtakunnallisesti merkittävä rakennettu kulttuuriympäristö, *Karviankylä* sekä osittain RKY-alueen rajauksen kanssa päällekkäin sijoittuva maakunnallisesti merkittävä kulttuuriympäristö *Karviankylän kulttuurimaisema*. Vireillä olevan Satakunnan maakuntakaavan päivitysinventoinnissa kaavamuutosalue on osoitettu maakunnallisesti merkittäväksi kulttuuriympäristöalueeksi, *Kirkkojärvi-Karvianjärvi kulttuurimaisema*.

Voimassa olevan Satakunnan vaihemaakuntakaava 2:n inventoinnin mukaan; *Karvian järvi- ja jokilaakson kulttuurimaisema edustaa Suomenselälle tyypillistä viljelyseutua, jossa pellot ovat keskittyneet karussa ympäristössä vesistön tuntumaan. Paikoin laajaakin laaksoa rajaavat selänteet ovat sekä liikkumisen että asumisen alueita, kun pellot laskevat loivasti laakson pohjalla olevaan melko rehevöityneeseen vesistöön. Selänteiden takana olevia suoalueita on ajan saatossa kuivatettu ja raivattu pelloiksi. Järvimaisemassa on säilynyt paikoin runsaasti talonpoikaisarkkitehtuuria hoidettuineen pihapiireineen. Käyttöä vailla olevat rakennukset ovat heikossa kunnossa ja uudet maatalousrakennukset erottuvat muuten harmonisesta maisemasta valtavan kokonsa takia.*

Valtakunnallisesti merkittävän kulttuuriympäristön kuvauksen mukaan:

Karviankylä edustaa pitäjän vanhinta kyläasutusta, ja sen rakennuskanta antaa hyvän kuvan pohjoissatakuntalaisesta talonpoikaisesta rakennustavasta. Syrjäisen kylän viljelykset ovat pienimuotoisia Karvianjärveen laskevia rantapeltoja.

Karvianjärven rantaviivaa myötäilee vanha maantie, jonka varrella kantatalojen talouskeskukset ovat. Kylän keskustassa on Vähä-Karvian, Hiedanpään, Kanniston, Sulosen ja Lähdeniemen talot. Lähdeniemen talo puotiriveineen, pitkine solarakennuksineen ja lukuisine talousrakennuksineen ja puistoineen on huomiota herättävä ja arvokas kokonaisuus.

Alueita koskee suunnittelumääräys: Alueen yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa on otettava huomioon alueen kokonaisuus, erityispiirteet ja ominaisluonne siten, että edistetään niihin liittyvien arvojen säilymistä ja kehittämistä mukaan lukien avoimet viljelyalueet. Kaikista aluetta tai kohdetta koskevista suunnitelmista ja hankkeista, jotka oleellisesti muuttavat vallitsevia olosuhteita, tulee museoviranomaiselle varata mahdollisuus lausunnon antamiseen. Kohteen ja siihen olennaisesti kuuluvan lähiympäristön suunnittelussa on otettava huomioon kohteen kulttuuri-, maisema-, luonto- ja ympäristöarvot sekä huolehdittava, ettei toimenpiteillä ja hankkeilla vaaranneta tai heikennetä edellä mainittujen arvojen säilymistä.

Karvianjärvellä on voimassa rantaosayleiskaava (1994). Järven alueella on voimassa monta, erillistä ranta- asemakaavaa.

Satakunnan Museon kannanotto

Arkeologinen kulttuuriperintö

Suunnittelualueille ei sijoitu tunnettuja muinaismuistolain (295/1963) rauhoittamia kiinteitä muinaisjäännöksiä tai muita arkeologisia kohteita. Kaavahankkeen yhteydessä ei ole toteutettu arkeologista selvitystä. Karviassa on tehty koko kunnan laajuinen nk. arkeologinen perusinventointi vuonna 1999. Yli 20 vuotta vanha inventointi on jo vanhentunut, eikä enää vastaa kaavatyön pohjaksi vaadittavaa selvitystä. Satakunnan Museon näkemyksen mukaan pienialaiset suunnittelualueet

ovat kuitenkin topografialtaan sen kaltaisia, että muinaisjäännösten esiintyminen on epätodennäköistä. Uutta selvitystä ei siis tässä hankkeessa ole tarpeen laatia.

Rakennettu kulttuuriperintö ja maisema

Ranta-asemakaava sijoittuu maakunnallisesti merkittävälle alueelle, jonka arvot liittyvät nimenomaan maisemaan. Karvian rantayleiskaavaa laadittaessa 1990-luvun puolivälissä rantaosayleiskaavaa pidettiin ylimitoitettuna alueelle, ja suurinta ylimitoitus oli Karvianjärvellä, missä ruovikkoisten ja alavien rantojen rakennettavuutta pidettiin myös huonona. Lisäksi lomarakennuspaikkoja on 1990-luvun kaavassa osoitettu myös maiseman kannalta epäedullisiin paikkoihin (kts. Satakunnan Museon lausunto 24.8.2012).

Satakunnan Museo näkee kaavamuutoksen osittain ongelmallisena, sillä se muuttaa alueen maisemaa, kun osa osoitetuista rakennuspaikoista siirretään lähemmäs rantaa. Muutoksilla on myös vaikutusta RKY-alueen maisemaan Karvianjärven itärannalla. Vaikutusten arvioinnissa ei ole otettu esiin maakuntakaavassa osoitettua maisema-alueita ja eikä ole riittävällä tasolla arvioitu vireillä olevan kaavan vaikutusta ympäristöön. Satakunnan Museo näkee, että kaavaselostuksessa tulee ottaa esiin vaikutusten arvio maakunnallisesti merkittävään maisema-alueeseen, sekä myös itärannalla sijaitsevaan valtakunnallisesti merkittävään rakennettuun kulttuuriympäristöön. Alueen ympäristön kuvailu on myös vaillinainen ja tätä tulisi täydentää.

Satakunnan Museo pitää kuitenkin yleismääräystä *"Rakennusten tulee sijoittua luontevasti ympäristöön ja maisemaan. Rakennusten ulkoseinämateriaalien [sic], kateaineiden, kattokaltevuuksien ja ulkoväritusten tulee soveltua maastoon ja nykyiseen rakennuskantaan. Puusto ja muu kasvillisuus, pinnanmuodostus ja rantaviiva on säilytettävä luonnonmukaisena."* sisällöltään hyvänä.

Ennen kaavan etenemistä ehdotusvaiheeseen tulee alueen vaikutusten arviointia täydentää ja laatia maisemallinen arviointi rakennuspaikkojen soveltuvuudesta maisemaan. Lisäksi Satakunnan Museo huomauttaa, että kulttuurimaisemarajaus tulee huomioida muutettavassa rantayleiskaavassa sekä huomioida maakuntakaavan suunnittelumääräys.

Kaavaehdotus tulee toimittaa lausunnonle Satakunnan Museoon.

Satakunnan Museo

Museonjohtaja Johanna Jakomaa

Tutkija Sanna Kuusikari

Arkeologi Leena Koivisto

Tiedoksi

Varsinais-Suomen ELY-keskus/kirjaamo, Katariina Alaspää
Satakuntaliitto/kirjaamo
Museovirasto/kirjaamo

Tämä asiakirja on hyväksytty sähköisesti Porin kaupungin asianhallintajärjestelmässä